

EGYHÁZI HIRADÓ

A szegedi református egyház hivatalos lapja, református egyház-társadalmi és belmissziói hetilap.

ELŐFIZETÉS: HAVONKÉNT 6000 K EGY SZ. 2000 K
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
REF. LELKÉSZI HIVATAL SZEGED.

Főszerkesztő: HARSÁNYI PÁL.
Felelős szerkesztő: BAKÓ LÁSZLÓ.

MEGJELENIK
HETENKINT SZOMBATO

Hirdetéseket felvevő a kiadóhivatal.

TARTALOM: Vezércikk: *i. r.*: Az elértéktelenedett alapok és alapítványok refundálása. — II. cikk, *dr. I. E.*: A genőgyesületi munkáról. — *Tárca*: dr. Kolosváry Gábor és Tomori Mihályné versei. — *Forgácsok* Várjuk a hatást! — Erdélyből! — Erdélyről! — Belpolitika-Külpolitika, — Hírek. — Családi-kör

Tek. Királyi Ügyészség
Szeged, Széchenyi-ter.

Az elértéktelenedett alapok és alapítványok refundálása.

Közöltük annak idején lapunkban, hogy október hó elején Harsányi Pál szeretett esperesünk meglátogatta gyülekezetünket. A hivatalos látogatás alkalmával preszbiteri gyűlés is volt, amelyen esperes ur elnökölt. Szükségesnek tartjuk most erre a preszbiteri gyűlésre visszatérni éppen azokkal a kérdésekkel kapcsolatban, amelyeket esperes ur a preszbiterium mérlegelő figyelmébe ajánlott, mint amelyeknek megoldása fejlődésnek indult egyházi életünk sürgős és elodázhatatlan programja kell, hogy legyen. Esperes ur négy pontban foglalta össze a megoldandó kérdéseket: 1. Az elértéktelenedett alapok és alapítványok refundálása. 2. A szórványgyülekezeteknek önálló missziói körzetté való megszervezése. 3. Külön gazdasági hivatal felállítása. 4. Stólavátság.

Ugy gondoljuk, hogy nem lesz érdektelen ezekről a kérdésekről egyet-mást elmondani olvasóink számára; a jelen alkalommal épen az első kérdéstről: az elértéktelenedett alapok és alapítványok refundálásáról.

Ismeretes, hogy pénzünknek a háboru utáni elértéktelenedése folytán beállott gazdasági helyzet nem kímélte egyházainkat sem. Alapjaink és alapítványaink takarékpénztári befétekben és kötvényekben voltak elhelyezve s mint kötött rendelkezésre szolgáló értékekkel az egyház nem rendelkezhetett szabadon; nem állt módjában a tőkét olyan üzleti vállalkozásokba befektetni, a mellyel az ámeneti időben értéküket biztosítsa, vagy legalább is az elértéktelenedést mérsékelje. Így alapjaink és alapítványaink jóformán márólholnapra jelentéktelen értékösszegekké zsugorod-

tak össze, mint ahogy jóformán semmivé váltak a többi egyházak, iskolák és intézmények hasonló jellegű ingóságai is. Egyházunknak a háboru előtt és a háboru első éveiben még aranyértékben létesített alapjai és alapítványai 29.386 korona tőkét képviseltek, aminek kamatai kb. évi 1500 korona, igen jelentékeny tételként szerepelt az egyház költségvetésében. Amellett, hogy egy nagyobb része az egyház közönséges kiadásainak egyrészét, vagy valamilyen határozott egyházi célt szolgált, jókora összeg áll rendelkezésre szegénygondozásra és tanulmányi segélyekre, jutalmakra is. Ma pedig, ha a fenti alapítvány- és alaptökhöz hozzászámítjuk a háboru alatt és a forradalom után, még eléggé értékes pénzben tett 50.404 korona tőkét képviselő összeget is, — melyek épp úgy elértéktelenedtek, mint az előbbieik, — évi kamata alig elégséges egy kiló kenyérré.

Az egyháznak, bár ez az elértéktelenedés rajta teljesen kívül álló okokból következett be, mégis kötelessége valamilyen utón-módon ezeket az elértéktelenedett alapokat és alapítványokat az eredeti értékben visszaállítani. Tartozik ezzel azon kegyes alapítók emlékének, akik nevüket úgy tették emlékezetessé, hogy áldozatkészségükről és anyaszentegyházuk iránti törhetetlen szeretetükről beszéljen minden kamat-fillér, ami segít, szükségét enyhít és könnyet töröl, mindaddig, míg csak Zsoltár zendül a késő unokák ajakán. De tartozik ezzel a jövődönnek is! Egyfelől, mert a jövőben is mindig meg lesz a szükség, mely ezekből az alapokból és alapítványokból vár segítséget, másfelől mert bizalmat kelt a jövőben

A L. Zs. E. hangversenye december 5-én lesz a Tiszaszálló nagytermében.

adakozó kegyes hívek lelkében, hogy ime! olyan valakire bizom Isten dicsőségét szolgáló adományomat, aki hűségesen sáfárkodik vele.

Természetesen, az elértéktelenedett alapok és alapítványok teljes értékben való visszaállítása egyszerre nem lehetséges. Oly nagy összegről van szó, kb. 80.000 arany koronáról, amely néhány év költségvetésén belül nehezen volna megoldható. De teljes egészében még ma nem is időszerű. Eltekintve a belmissziói-, harang-, szegényház-, temető-, és sajtóalapoktól, valamint a Buday Kálmán-alapítványtól, melyek az utóbbi években létesítettek s így kikerültek veszteség nélkül a nagy pénzügyi leromlásból, az egyházfentartási alap, valamint az e célt szolgáló Beretzk Sándor I. alap és Nyíry Bálint hagyatéka, továbbá a Bakos Pali alapítvány, a Dombrádi Nagy Clariss alapítvány, Heinrich József és neje alapítvány, Polgár László II. alapítvány, Szeles Elek alapítvány, Gróf Tisza Lajos alapítvány, Dávid Mihály alapítvány, Makay Zádor alapítvány, Polgár László I. alapítvány, Szász Mihály alapítvány és a szegényalapnak egy része hadikölcsön- és koronajáradék kötvényekben áll. Ezeknek az alapoknak és alapítványoknak a refundálásához hozzá kell járulnia az államnak is. Be kell várni, míg az állam a hadikölcsönkötvényeket valorizálhatja.

De annál sürgősebb kötelesség eredeti értékében visszaállítani azokat az alapítványokat, amelyek mint talkarékpénztári betétek kezeltek. A háború előtti alapítványok közül a Polgár László II. alapítvány egyik része gyanánt 1304 korona és a Rékásy Istvánné alapítvány 1332 korona teljes egészükben, a háború után keletkezett alapítványok: Balogh Béla alapítvány 2700, Dr. Belle

Géza alapítvány 2800, Beretzk Sándor II. alapítvány 34.867 és a Futó Zoltán alapítvány 6437 koronája pedig átlagos számítás szerint legalább 50 százalékban volna aranyértékre helyreállítandó. Ehhez pedig körülbelül 30.000 pengőre van szükség. Ezt az összeget minden más állandó és aktuális kiadásai mellett, csak évek hűséges sáfárkodásával hozhatja össze az egyház. De össze kell hoznia! S az első lépést meg kell tennie már a ránk következő esztendőben. Ezt kívánja — ismétlem — nemcsak a múlt, hanem a jövő is!

—i.—r.

A genfi nőegyleti munkáról.

(Folytatás.)

Am Sweiz sem a tökéletes boldogság hazája, nem a zavartalan, fájdalommentes élet paradicsoma; a betegség ott sincs kizárva, a halál ott sem kerülhető el. Ott is vannak nagy szerencsétlenségek, melyek családokat döntenek nyomorba; vannak testi, lelki nyomorékságban szenvedők. Az apa iszákossága ott is inségbe dönti a családot, terheltekké teszi a gyermekeket. A vérbaj borzalmas következményeit ott is megláthatjuk. Gyógyíthatatlan betegek, család nélküli elaggottak, öregségükre elég tőkét gyűjteni nem tudók, vakok, süketek, epileptikusok, őültek ott is rengeteg szeretet munkára szorulnak. Van sok család melyben a gyermeket védelmezni kell a szülővel szemben s viszont sok gyermek, kit a romlás lejtőjéről kell visszafor-

TÁRCA

Illának.

Azt kérdéd tőlem, mért nem irok verset?
Ugy-e, lassan-lassan mindent elfelejték?
Nem is volna csoda, ha mindent felednék,
Vagy hogy ha magam már többé nem is lennék!
Tele van a lelkem fájó, méla búval,
Lassan ölő, biztos, keserű boruval.
Nem tudok sirni se, azt is elfeledtem;
A keserű bánat megölte a lelkem.
Oh! Ha én még egyszer e világra jönnék,
Az emberek közül messzi kibujdosnék,
Olyan messze mennék, hol madár se járna,
Ahol ember reám soha nem találna,
A lelkemben ott csak egy drága kép élne,
Hozzá imádkozva néznék fel az égbe,
Csak reá gondolnék, egyedül reája:
Imádvá szeretett menyjei Atyámra.

Tomori Mihályné.

Menekültek őszi dala.

A lomb nem zöld már, válik a fától,
Mint üldözött, a lelancolt Hazától;
Hull, lebeg, imbolyog a szélben,
Megfordul sokszor a lég örvényében:
Mint vágyó lélek, Hontól messzeségben . . .
Végre lépik, de szél ott se hagyja;
Kergeti, üzi, hajtja . . . a föld rögén,
Ily levált levél vagyok én!
Mindenik már lehullt, s a fa alatt,
Zörgő, de egységes szőnyeget ad;
S mit rejteget lent e levél-lepel:
Alatta sok csira új életre kel . . .
S ez új televényből s ez új humusból
Fánk zöldelése tavasszal megindul.
S ha nem esett csoda, hogy sárgult, lehullt
levél,

Visszaszállt zöldelni a letarlott fára,
Rügyfakadás lesz az Égi napsugárra,
Tavasz első szellő sóhajára
Az örök Isten ítélő szavára!

Dr. Kolosváry Gábor.

ditani. A női munka nagyobb megbecsülését, a nők személyiségének értékét el kell ismertetni a férfiakkal, hatóságokkal. A nők minden pályára képesítését, az állam sorsába beleszólási jogát biztosítani kell egységes, céltudatos törekvéssel. Sőt a világ összes nőinek, kiváltképpen az anyáknak roppant befolyását a jövő nemzedékre, fel kell használni minden romboló törekvés, veronlás, háboru kiküszöbölésére; ime egy sereg feladat, mely életre hívta Genfben a nőegyleteket, élteti ma is s ad erőt az áldozatos segítségre, szeretetre.

A genfi szeretetmunkásságot az jellemzi főleg, hogy az nem egyes személyek által elszórtan, hanem intézményesen megy végbe. Maga a létrehozó ok, a nyomorúság, betegség is szervezetten áll előtte, azaz a beteg, nyomorék, munkaképtelen, testi-lelki fogyatékoságban szenvedő nem az utcán járkal, nem zaklatja síráimival az otthonok nyugalma, hogy kierőszakolja az irgalom filléreit, nem lép meg seregestől a templomok környékét, — hanem, aki dolgozni képes, az dolgozik, aki pedig nem, az felvételt nyer, kórházba, vakok, siketnémák, epileptikusok, elhagyottak, gyógyíthatatlan betegek, stb. menhelyére. A társadalom az adó, az önkéntes adományok által gondoskodik az élet eme szerencsétleneiről, hajótörötteiről, a női szeretetmunka pedig a kórházak, s menhelyek lelki táplálékáról gondoskodik s végzi a maga áldásos munkáját a kívül levő családtagokkal szemben is.

> A keresztyén hit s a honfitárs iránti szeretet ugyanis megláttat minden bajt és szükségét a genfiakkal. Az ő jóságuk nem a néha-néha megindult szív jósága, mely sokszor önző, sőt kegyetlen is tud lenni, hanem az eszes lény, a hit által a szenvedővel együtt szenvedő lélek megindultsága, mely minden bajra, minden bűnre erősen hat vissza s nem pillanatnyi segítsében, hanem egész életre kiható gondoskodásban nyilvánul meg. E keresztyéni szeretet nem áll meg a falu, város, vagy az ország határain, hanem egyetemes tevékenységeket indít meg, egyleteket létesít egy-egy bűn leküzdésére, a bűnben, gyötrelomben levők megsegítésére. Sweiz minden nemzetközi akció egyik legerősebben munkálkodó tagja s Genf 42 nemzetközi intézménynek, köztük a leghatalmasabbaknak, Nemzetek Szövetsége, Nemzetközi Munkairoda, is a székhelye.

Azon intézmények közül, melyek a nők életének nagy problémáját akarják megoldani, melyek a nők általi szeretettevékenységek szervei; jelen alkalommal csak egy párat akarok tárgyalni. Ismertetni kívánom előbb az egyháznak a nőkért, majd a nőknek az egyház körében való munkáját, azután két nagy nőegylet (Union des Femmes de Genève=Genfi Nőegylet, s az Union mondiale de la Femme=az Asszonyok világszö-

vetsége a nemzetközi egység érdekében) munkásságát kívánom röviden vázolni.

A női s általában minden szeretettevékenység megindítója, ihletője az egyház, a vallás volt. A keresztyénység lette az embereket testvérekké az Istenben, mint mennyei Atyában való hit által, az indított a bűn elleni közös erőfeszítésre s közelebből a kálvinizmus volt az, amely az Isten felségjogaiért, dicsőségéért való küzdés gondolatát beleolvasztotta újra e világba, mely gondolat azóta soha el nem halványodott Genfben. A genfi egyház nem felejtette el az ő nagy hivatását ma sem. Csütörtöki és vasárnap-i iskolák keretében foglalkozik a kicsiny gyerekekkel. Majd a vallásitanításon át formálja a lelkeket. Az igehirdetés állandó hitelesítő s lelkiismeret nevelő ereje mellett falun két, a városban egy évig tartó konfirmációi oktatás oltja be a lelkekbe az Isten szeretetét, testvéreink szolgálatait. A leányegyleteknek három csoportja munkálkodik a női lélek kifermálásán s fokonyként nagyobb erővel mutatja fel az evangélium üdvadó, de örök felelősséget sugalló erejét. Más csoportja van a 8—12, a 12—16, s a 18—70 év közötti kisasszonyoknak. A régi konfirmandusok, cserkészegyleteink, az egyházi ének-, zenekarok s bibliakörökön át tartja az egyház közel magához és Krisztushoz a híveket s termékenyíti meg szívüket, a szociális nyomor enyhítésére.

Külön a felnőttek, külön a gyermekek számára alapított alkohol ellenes mozgalmak (Croix-bleue=kék kereszt, Espoir aine) által küzd e nemzetpusztító méreg ellen, s menti meg a jövő nemzedék anyáit, gondviselőit a zülléstől, rossz példa rontó erejétől. Az Üdv Hadseregnek hatalmas nőtáborra minden bűnnek erős ellensége. A „keresztyén cselekvés“ (activité chrétienne) nevű egylet az egyház leghüségesebb és odaadó gyermekeit foglalja magában, gyűjti össze minden az Isten országát előmozdító cél érdekében. Minden parókiának (s ilyen van 46) megvan a maga önkéntes serege, mely a szociális bűnök okának és következményeinek leküzdését tűzte ki feladatául. Ezen önkéntesek betegeket látogatnak, felkeresik az elhagyatottságban, nyomorban élő, szerencsétlenül járt embereket, azoknak otthonát rendbe szedik, szükséghez képest sütnék, főznek is, naponta felváltva egymást. Vannak, akik a beteg édesanyát helyettesítik a gondozásra szoruló gyermekekkel szemben. Vannak, akik az otthon élő vakokat mennek el meglátogatni s egy egész délutánon át foglalkoznak velük — felolvastván, vagy beszélgetvén — s azután sétálni viszik el őket, hadd érezze az áldott napfényt s üdítő levegőt s hadd pihenjenek ezalatt az ugyis sokat fáradó családtagok is.

Dr. I. E.

(Folyt. köv.)

FORGÁCSOK.

Várjuk a hatást!

Lapunkhoz legutóbb az alábbi sorok érkeztek: „A magyar kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől. 3405—1926. elm. szám. Hazafias szempontból aggasztónak látom azokat a szorosán vett hittani térről mindinkább letérő felekezeti vitákat és támadásokat, amelyek gyűléseken és lapokban nyilvánosságra kerülnek. Szükségesnek tartanám, hogy főleg a felekezeti lapok ne térjenek le a személyi és politikai polémiai terére. Korántsem értem, hogy a felekezeti, főleg teológiai folyóiratok elhagyják a kontrovers kérdések tudományos kutatását s tárgyalását, csupán az az óhajom, hogy e kérdések a mindennapi életet és az állampolgári békés együttélést ne zavarják. Ha ez a közelmúltban sajnálatosan megtörtént, a felekezeti lapok hazafias áldozatot hozva azokra tovább ne reagáljanak. Tudomásulvétel végett jelzem, hogy azonos szövegű iratot küldöttem a katolikus felekezeti lapokhoz is. Budapest, 1926. évi november hó 8-án. Gróf Klebelsberg s. k.”

A miniszter ur figyelmeztetését teljes mértékben helyeseljük, aggodalmait őszintén átérezzük. Mi eddig is szem előtt tartottuk, hogy célunk; a magunk hitét ébreszteni és építeni s más háza előtt csak akkor sepegtünk, ha arra kényszerítettek, ha újból és újból megmozdult az ősi kísértet és minket, magyar reformátusokat másodosztályú polgárokká akart visszataszítani.

Jól esik olvasnunk, hogy a figyelmeztetés a katolikus újságokhoz is elküldetett. Őszintén kíváncsiak vagyunk, hogy a bölcs intelemnek mi hatása lesz pl. a jezsuiták harcos orgánumánál, a Magyar Kulturánál. Mert ha valahol, ott jó helyen és nem feleslegesen kereskedik a miniszter ur levele.

Ime, a bizonyíték a Kálvinista Szemle nov. 20-iki számából:

„A „Magyar Kultura“ szótárából: A Magyar Kultura, a jezsuiták havonként megjelenő magyar nyelvű „tudományos“ folyóirata, legújabb számának (1926. november) „Baltazár és a magyar protestánsok“ című hosszabb, a lap „szin-vonalán“ álló cikkéből (560—570. lap) a következőket jegyezzük ki református olvasótáborunk okulására:

„Becsületsértő és vallásbecsmérlő debreceni kirohanások“, „féktelenkedés“, „gyülölködő és piszkoló frazeológiájának egész sötét áradata“, „egyházrablás“, „eltulajdonítás“, „sanda célzatu történelmi valótlanosság“, (561. lap). „Furkósbót érvek“, „Háry Jánosok csökönyössége“, „verklizik . . . füllentéseiket“, „a legnaivabb obsitos mesék: gályarabok, katolikus vagyon állami eredet“, „ostoba s igaztalan rágalmak“, „beszajkózott regék“, „el fog fogyni, ki fog veszni a magyar protestántizmus“, „rágalom és gyűlölet felkeltése“, (562. lap). „Egyeseket talán megütne

a guta“, „rablóhadjáratokra induló, törökkel pak-táló, polgárharcot szervező széthuzás szítói“, „tis-zamenti Háry Jánosok“, „fékevesztett izgatás“, „a poklok minden mérgével gyűlöl“, „sértő és rágalmazó szavak“, (563. lap). „Szentségtörés és vallásgyalázás“, „a megdühödtek“, „a keresztény triász: Baltazár, Ravasz, Rafaj“, „ki finomabban, ki durvábban kibontja a felekezeti agyar kodás vérvörös zászlaját“, „folyik a nyála a boldog csámcsogástól“, „a püspöki urak kenetes hang dzsú-dzsú kiáltásai“, „hortobágyi honmen-tőink“, „a méregláva zilipjei“, „az ázsiai gyű-lölettől átfűtött, rágalmazó, izgató s a katoliku-sokat minden ok nélkül vérig sértő szitkozódá-sok“, „oly alacsony, oly triviális hang“, „sze-mérmetlen és vérforraló rágalmak“, (564. lap). „Balkán-izü katolikus sértegetések“, „keresz-ténytelen gyüölködés és handabandázás“, „egy-házrablásra való nyílt izgatás“, (t. i. a szekulari-záció), „lopás“, „a debreceni főpredikátor szov-jet-erkölcsü bemutatkozásai“, „hazug és erkölcs-telen felekezeti demagógia“, „alpári uszítás“, „bár-dolatlanul sértegető ember“, „durva gyalázkodá-sok“, „vaskos tudatlanságok“, (565. lap). „Az iz-gatás és gyalázkodás munkája“, „tudatlanságuk-kal való tehetségtelen dobálózás“, „a magyarság és kereszténység balkezesei“, (566. lap). „Lélek és értelem nélkül való gyüölködés“, „beszámíthatat-lanul esztelen veszekedés“, „holmi alacsonyhan-gu piszkolódás“, „nektek mindenki jó?“, „fele-kezeti izgató“, „hogyan hihetünk nektek többé?“, „a ti vezéneitek jórésze állandóan a radikálisok, az istentagadó oldalán volt“, (567. lap). „Ha mi egyszer megmozdulunk“, „mi piszkolódni, rágal-mazni és balkáni tudatlansággal gesztikulálni so-hasem fogunk“, „nem fogunk lopásra és rablásra uszítani ellenetek“, „ne csodáljátok, ha nem bi-zunk majd többé sem komoly hazafiságtokban, sem a kereszténységtekben“, a destrukció segéd-csapatai“, „a katolikus tábor erős“, „kétszinű valláspolitikai“, „debreceni merénylet“, „komisz-kodások“, „felháborítóan bárdolatlan szó“, (569. lap). „Retorikai zsonglőrség“, „a tiszamenti fő-lelkész másfélórás gyűlölettől hevített alpári és valótlan kiszólásai“, „átlátszó célzatu szemfény-vesztés“, „a debreceni katolikus gyálázás“, „nem a Magyarság vitte a durvább szerepet, de nem is Baltazár a perfidebbet“, (570. lap).

A fentiekhez kommentárt nem fűzünk. Maguk a jezsuiták felmentenek alóla. A „Magyar Kultura“ tudományos „szin-vonalán“, „a maguk nevében“ beszélnek ezek magukról.

Erdélyből! — Erdélyről!

„Roma locuta!“ Ez a címe a katolikus Urmánczy Nándor cikkének, amelyet a Pesti Hirlapba írt abból az alkalomból, hogy a kolozsvári minoriták templomában „utoljára“ énekeltek magyarul, beszéltek magyarul, imádkoztak magyarul. Ime néhány részlet belőle:

„Róma szólt. És szava gyűlöletet és elkesere-

dést szül minden igaz magyar lélekben. Róma kimondta az utolsó szót. Megérkezett a parancs Kolozsvárra. A magyar minorita atyákhoz. Adjátok át ősi templomokat, rendházakat a görögkatholikus oláhoknak. Adjátok oda három belvárosi bérházakat. Adjátok oda malmotokat, Kolozsvár egyik legnagyobb műalmát. Adjátok oda százötven holdas birtokotokat. Mindazt, amit a római katolikus magyarok adományából és alapítványaiból századok folyamán gyűjtöttetek és megőriztetek! . . .

És Róma jóvoltából a magyar minoriták vándorbotot vesznek a kezükbe. Elhagyják Kolozsvár kifosztott városát, ahol három századnál tovább tanítottak és hirdették a szeretet igéit.

Ha ezt a vérlázító igazságtalanságot, ha ezt a sátán diktálta cselekedetet nem velünk magyarokkal, hanem bármilyen utolsó nációval szemben követi el Róma, világszenzáció lesz belőle. De mi még fel sem jajdulunk. Elraktározzuk többi sérelmeink közé . . .

De hát nincs ez így rendjén. Mit vétettünk mi Rómának, hogy beállott ellenségeink sorába? Hogy beáll fosztogatni csehek, szerbek, oláhok módjára . . .

Róma mostanig is magyarellenes politikát folytatott a megszállott területeken. Túrta a magyar püspökök kiüldözését. Hagyta a magyar egyházi és tanulmányi javak elkobzását. Nem fájt neki a magyar katolikus iskolák bezárása. Annaira alkalmazkodó, mimikri politikát folytat a megszállott magyar területeken, hogy még Majláth Gusztáv erdélyi püspöknek sem ad bitorosi palástot. Pedig ha a világ összes katolikus püspökei fölött seregszemlét tart, nem talál három olyan apostol-püspököt, mint amilyen ő.

És most ráadásul kegyetlen kézzel odaadja a magyar egyházi vagyont halálos ellenségünknek. Magyar híveknek magyar egyházi célra tett alapítványait elvonja eredeti rendeltetésüktől. Azok a kegyes alapítók megfordulnak sirjaikban, ha megtudják, hogy Róma semmibe vette akarataikat és ellenségnek ajándékozta hazafias és vallásos adományaikat.

Miért hallgatnak püspökeink? Miért nem tiltakoznak katolikus szervezeteink? A mexikói kulturharcban állást tudtak foglalni. De talán Kolozsvár mégis közelebb van a lelkünkhöz . . .

Még cseng a fülünkben az első hír és nyomában a másik. Ugy látszik, Róma és az oláh miniszter urak vetekednek egymással. Van már újabb templom-elkobzás. A hőse az oláh földmivelésügyek minisztere. Becsukatta a ménési róm. kath. templomot.

A ménési templomot magyar ur építette. Kegyuri templom volt. A birtok később a magyar állam tulajdonába ment át. A magyar állam a szőlőtermelő vidékre való tekintettel, vincellériskolát állított fel a birtokon. Trianon ezt a birtokot is iskolával, templommal együtt oláh

kézre juttatta. És most a magyar katolikus hívek a szabad ég változatos és nagyméretű kupolája alatt dicsérhetik az Urat!

Közöttünk él Rómának tiszteletreméltó követe, a pápai nuncius. A Szentsekéknél nekünk is van követünk. Vajjon az ő révükör megtudja-e Róma, hogy milyen fájdalmas csapást mért az amugy is vérző nemzetre? Róma nem az áldó kezét tárja felénk, hanem ököllel sujt ránk, amikor, elnézi, türi a megszállott területeken a magyar kath. egyház üldözését. És amikor ő is beáll a magyar egyházi javak elkobzói közé.

Szüntessék be a római magyar zarándoklásokat! Nekünk nincs semmiféle szent esztendőnk. A szenvedés és gyalázat kegyetlen évei nehezdednek ránk. És Róma ezt még keservesebbé teszi. Jelezzük a zarándoklások beszüntetésével is, hogy milyen fájdalmasan érint minden magyart a minoriták kolozsvári templomának ellenséges kézre adása.

Roma locuta, causa finita. Róma szól és a dolog be van fejezve. Így hangzik az egész latin mondás. Mi úgy tartjuk, hogy csak ezután lesz véglegesen befejezve.

Mi fejezzük be!

* *

*

Ezzel szemben, amikor a „csalatkozhatatlan pápa“ intézkedéseire ilyen leplezetlen felhördülés válaszol egy magyar katolikus őszinte lelkéből, olyan jól esik olvasnunk egy másik hírt, amelynek a színhelye azonban — a budapesti evangélikus templom. — Az unitárius W. H. Drummond beszélt itt, az Egyházi Jóbarát-ság Világszövetségének főtitkára illetéknépen:

— Bizonyos, hogy a vallási kisebbségek sorsa a mainál sokkal rosszabb lenne, hogyha az Egyházi Világszövetség segítségünkre nem siet. Nem hiszem — folytatta — hogy egyetlen kormányban is sikerülne Erdélyben megsemmisíteni az anyanyelvet, a magyar művelődés ősi eszközeit.

— Ha a németek és lengyelek között ki lehet alakítani az egyházi tekintetben a barátság szellemét, ez a fordulat feltétlenül éreztetni fogja hatását Európa keleti részein is. A mi intézményünk voltaképpen a keresztyén egyházak népszövetsége, amelynek legutóbbi genfi tanácskozásán is 23 nemzet volt képviselve.

— Némely országban — mondta Drummond erős hangsúllyal — az iskolakönyvek tele vannak erőszakos elfogultsággal és már a gyermekek lelkébe is gyűlöletet akarnak csepegtetni. Egyes francia iskolakönyvek hemzsegnak a németek ellen kovácsolt hazugságoktól s arra a következtetésre jutnak, hogy Németország legbarbárabb állama a földkerekségnek. A józan franciák maguk is szégyenlik a történelemhamisítást.

— A minap hosszú időt töltöttem a románok által megszállott Erdélyben és bár az ottani élet keserősége némiképen enyhül a protestáns egyháznak továbbra is követni kell ott a teljes szabadságot istentiszteleteken, iskolákban és a társadalmi élet terein. És amikor önök ezt kívánják a maguk számára, meg vagyok győződve róla, hogy az egész protestáns világot maguk mögött fogják találni.

— Hódolattal kell megemlékezni azokról a magyarokról, akiket Erdélyben láttam, mert hősiességszánssággal és kitartással hordozzák a mai súlyos idők terhét. Mi történt Erdélyben? Több század kulturáját egyszerűen odaajándékozták egy idegen nemzetnek és az új kormányzat — ahelyett, hogy megbecsülte volna az adományt — minden erejét ennek a kulturának a megfojtására fordítja. Az erdélyi magyar kultúra közkinccse az egész emberiségnek és Önök elé legfőbb kötelességül állítom, hogy a világ előtt újból és újból feltárják a magyar kultúra erejét. Ha az erdélyi művelődés elvesz, meggyőződésem szerint az egész világ szegényebbé válik. Keresztyének, legyünk optimisták, végezték el a kitűnő angol egyházpolitikus.

* *

*

Tudjuk, hogy lesznek, akik gunyosan így fogják elintézni ezeket a kérdéseket: „Legalább máskor irt volna az Egyházi Híradó minderről és nem ugyanabban a számban, ahol önérzetelesen kijelenti, hogy nem szokott a más háza előtt seperni!”

Nos!, kijelentjük, hogy a kolozsvári minoriták temploma a mi házuk is, a ménesi katolikus templom a mi reménységünk is! Magyar ház, magyar reménység, a most istenverte, de a még mindig magyar Erdélyben!

Belpolitika-Külpolitika.

A belpolitikai életet most teljesen a képviselőválasztásokra való előkészület tölti ki. Karácsony előtt az esetleges pótválasztások is meglesznek, úgy hogy az ünnepek csöndjét remélhetőleg semmi nem fogja megzavarni. A különböző pártok egyaránt a felekezeti béke fontosságát és szükségességét hangsúlyozzák, kivéve a Zichy-Wolff „keresztény” pártot, amelynek egyik legutóbbi gyűlésén is ilyen kijelentések hangzottak el: „Baltazárékkal azonban nem haladunk együtt.”

A külföldön nincs jelentősebb esemény. Kivéve Romániát, ahol a királykérdés erősen előtérbe került, tekintve a jelenlegi uralkodó, Ferdinánd súlyosbodó betegségét.

A Magyar Evangélicumi Keresztyén Diákszövetség szegedi konferenciája.

A múlt évek szokásához híven az idén is felkeresi a Diákszövetség a szegedi keresztyén egyetemi és középiskolás ifjúságot, hogy közöttük Isten dicsőségére szolgáljon s általuk itt Szegeden is munkálhassa Krisztus uralmát.

A november 27-én és 28-án tartandó gyűlések és istentiszteletek sorrendje a következő:

Szombaton, november 27-én:

D. u. 6—7. Közös gyűlés az egyetemi ifjúság számára (Központi Egyetem. Egyetemi Könyvtár előadói terme.) Előadást tart *Dr. Victor János* ref. theol. tanár „Pogányságunk és szabadulásunk” címen. A gyűlésen elnököl *Dr. Buday Árpád* egy. tanár.

D. u. 6—7. Közös gyűlés a középiskolás ifjúság számára (Leánygimnázium tornaterme.) Elnök: *Tátrai Károly* evang. lelkész. Előadást tart: *Muraközy Gyula* kecskeméti ref. lelkész „Jézus az iskolában” címmel.

Vasárnap, november 28-án:

D. e. 9—fél 10. Istentisztelet a középiskolás alsó négy osztálya számára (Ref. templom), végzi *Iványos Lajos* a M. E. K. D. Sz. központi titkára.

D. e. 10—11. Gyülekezeti istentisztelet a református templomban (*Dr. Illyés Endre* hl.) és az evangélikus templomban (*Dr. Victor János*)

D. e. 11—12. Istentisztelet a középiskolás tanulók felső négy osztálya számára. Végzi: *Iványos Lajos*.

D. u. 12—1. A M. E. K. D. Sz. kiküldötteinek és helyi munkásainak megbeszélése (Református iskola).

D. u. 4—5. Csoportgyűlések: 1., Az egyetem és a középiskolák felsőosztályainak fiú-diákjai számára a központi egyetem II. em. 2. sz. tantermében. Előadást tart *Dr. Victor János* „Hősök keresetnek” címmel. A gyűlésen elnököl *Dr. Polner Ödön* egy. tanár.

2., Az egyetem és középiskolák felsőosztályainak leány-diákjai számára a központi egyetem II. em. 1. sz. tantermében előadást tart *Dr. Czank Eszter* egyetemi adjunktus „Álmok valósága és igazsága” címmel. A gyűlésen elnököl *Dr. Jobbágy Anna* leánygimn. tanár.

D. u. 6—7. Nyilvános zárógyűlés (Leánygimnázium tornaterme). Előadást tart *Muraközy Gyula* „Mit akar Krisztus?” címmel. Bibliát magyaráz *Dr. Victor János*. A gyűlésen elnököl *Dr. Kolosváry Bálint* egy. tanár.

D. u. 8-tól. Szeretelvendégség meghívottak számára. (Ref. tanácsterem.)

* *

A gyűlésekre elsősorban hívjuk s várjuk az ifjúságot, de azokon szeretettel látjuk az érdeklődő hiveket is.

HIREK.

Istentiszteletek sorrendje. F. hó 28-án, vasárnap d. e. 10 órai kezdettel gyülekezeti istentisztelet (dr. Illyés E. hl.) d. u. 5 órakor hálaadás (Bakó L. I.)

A Bethlen Gábor Kör alakuló gyűlése. Az egyetem református ifjúsága f. hó 23-án délután 4 órai kezdettel tartotta meg első, alakuló gyűlését. Bakó L. lelkész vezetésével több presbíter is megjelent az ifjúság utnak indulásán. Ének és ima után a szakosztályi elnökök és a pénztáros jelentése következett. Az ifjak nagy hálával emlékeztek meg a szegedi ref. egyház többrendbeli és Baresay Károly presbíter 2 millió koronás adományáról. A főttkári beszámoló után Suba Károly elnök vázolta nagy vonalakban a kör múlt évi munkásságát és jelezte azokat a mesgyéket, amelyeken az új esztendőben is haladnia kell az egyetem ref. ifjúságának. Utána Bakó L. diszelnök szólott az egybegyűltekhez és hangoztatta annak szükségességét, hogy a ref. ifjúság is tömörüljön és belső, intenzív munkával vivja ki a maga számára a helybeli és környékbeli gyülekezetek szeretetét, érdeklődését, segítő készségét. „Nem szabad — mondotta — csüggedni a nehézségek, az esetleg tapasztalt közöny láttán, hanem fiatalos lendülettel, bizó reménységgel menni előre, mert így a siker el nem maradhat.“ Majd következett az új tisztikar és választmány megválasztása, amely egyhangulag meg is történt. Elnök: Suba Károly, Ügyv. elnök: Létay Árpád, helm. alelnök: Teleki Sándor lelkész, főttkár: Hirsch Zoltán, pénztáros: Pécsi László, jegyző: Kiss Zoltán, háznagy: Fábján Béla, ellenőrök: Köpeczi Botz Elek és Szilágyi Géza, választmányi tagok: dr. Aszalós Zoltán, Tölcséry László, Csögör Lajos, Hirsch József, Jancsó Béla, Szabó Dénes, Ürmössy Erzsébet, Horváth Sámuel. — A gyűlés az „Erős várunk nekünk az Isten“ dallamai mellett ért véget. — Adj a Isten, hogy a szegedi Bethlen Gábor Kör is egy erős vára legyen a magyar ref. Sionnak!

Épülő református templomok a fővárosban. Budapest több mint 100.000 reformátusa megérezte a szükségét annak, hogy a fővárosban új református templomoknak is kell épülni. És megindult, hogy vágyait valóság kövesse! A múlt évben avatták fel pl. az angyalföldi missziói egyházzsák gyülekezeti házát. És itt meg kell említenünk, hogy a sikeres munka egyik kimagasló alakja br. Szierényi József gondnok volt, aki most Szegednek is egyik képviselő jelöltje. De a megvalósulás stádiumába lépett a józsefvárosi templom kérdése is. A gyülekezet adományából most vásároltak több mint egy millió koronáért telket és rajta a megépülő templom magját képező épületet. Közélesen megkezdik építeni a tisztviselő-telepi és a kelenföldi egyházzsák templomait is.

Dec. 5-i hangversenyünkre újból felhívjuk híveink figyelmét. Jegyek még kaphatók a lelkési hivatalban.

Hirek az evangélikusoknál.

Istentiszteletek sorrendje: Nov. 28-án reggel 8—9-ig a kerületi börtön protestáns rabjainak prédikál Tátrai Károly. Vasárnapi iskola 8—9-ig az ev. iskolában az összes fiú és leány elemistások részére. Az ev. középiskolai tanulóifjúság 9—10-ig a református templomban hallgat ifjúsági istentiszteletet. A 10 órakor kezdődő rendes istentiszteleten prédikál Dr. Victor János ref. theológiai tanár.

A kultuszminiszter az ev. templomban. Gróf Klebelsberg Kunó közoktatásügyi miniszter november 21-én vasárnap, este 8 órakor meglátogatta az evangélikus templomot. A presbitérium élén Tátrai Károly h. lelkész üdvözölte a minisztert, elősorolván az ev. egyház terveit, a templomkibővítést és új iskola építést. — A miniszter válaszában kifejtette, hogy az ev. egyház kérelmét méltányosnak tartja és támogatni fogja. A miniszter miután kezét fogott a presbitérium tagjaival és a jelenlévő hölgyekkel, beszélgetésbe kezdett, megdicsérte az ev. templom művészi szépségét, a jelenlevők éljenzése között eltávozott.

Biblióra. November 23-án délután tartotta Mezőfalvy Julia diakonissza testvér szokásos biblióráját az ev. parochián nagyszámu jelenlevő előtt. Máté 6:25—34 versek alapján a gondról beszélt.

Szegedi Luther Szövetség, nov. 21-én istentisztelet után az ev. parochián tartotta a Sz. L. Szöv. választmányi gyűlését. Dr. Benkő István, a Szöv. igazgatója megemlékezett Györy Lóránd, az országos Szöv. elnöke, továbbá Petró Elekné és Réthy Mária választmányi tagok elhunytáról. Tátrai Károly beszámolt az Országos Szöv. közgyűléséről. A jövő évi tagsági díj 1 pengő lesz. A pénztáros jelentése szerint a tagok száma 100, pénztári készlet kb. 3 millió korona. Sajtóalap pénze 3 millió korona. Az Egyházi Évkönyv az 1926-ik esztendőről kiadatik. Új választmányi tagok lettek: Popovics Sándorné, Lukács Jánosné, Szűrvizsgáló lett Bossányi István. A közgyűlés a választmányi gyűlés határozatait jóváhagyólag, tudomásul vettek köszönetet mondván Dr. Benkő István igazgatónak és a választmány tagjainak fáradozásáikért.

SZORVÁNYGYÜLEKEZETEK.

F. hó 28-án, vasárnap d. u. 3 órai kezdettel Somogyi-telepen az iskolában tart istentiszteletet Teleki S. sl.

Dec. 5-én, vasárnap d. e. 10 órai kezdettel Kisteleken, d. u. 3 órai kezdettel Szőrcgen lesz istentisztelet.

CSALÁDI KÖR.

Hit és természettudomány.

Hetedik hét, IV.

A tudományos specializálódásnak az a természete, hogy kirekeszti az ember életéből a más fajta értékek iránti fogékonyságot, maga után vonja azt a következményt, hogy természettudós specialitásának vallási kérdésekben tett nyilatkozatai rendszerint nem bírnak komoly jelentőséggel. Nagyon elterjedt tévhit az, hogy ha valaki egy bizonyos szaktudás területén tekintély, azért már komoly tisztelettel kell fogadni, akármihez szól is hozzá. Valójában úgy áll a dolog, hogy a nagy természettudóst természettudományi kiváltsága még egyáltalán nem kvalifikálja arra, hogy politikai, irodalmi, vagy vallási ügyekhez is bölcsen szóljon hozzá, ellenkezőleg: amint láttuk, a — priori megfontolások alapján inkább azt mondhatnók, hogy egyenesen diszkvalifikálja. Edison nem mondhat olyant a villanyosság tárgy körén belül, ami ne érdemelné meg az egész világ figyelmét; de amikor egyszer a halhatatlanság kérdésében is intervjut adott, mindenki előtt, aki ismerte az emberi gondolkodás történetét erről a tárgyról, s aki tudta, hogy mi mindent ölel fel ez a kérdés, kitünt, hogy tud Edison mondani nagyon jelentéktelen dolgokat is. Mennél közelebbről ismerjük a nagy szaktudósokat, annál jobban tudjuk, hogy milyen emberek ők is, vagyis hogy az egyik fajta tárgy iránti érdeklődésük, hogy kizárja érdeklődésük köréből a másik fajta tárgyat, hogy az egyik valóság, amire odaszegzik figyelmüket, mennyire lefoglalja őket, úgy hogy sok minden más elveszti a valóságát számukra; és hogy a szakkörükön kívül eső dolgokról mennyire értéktelenebb a véleményük még a közönséges átlagemberekénél is. Áll ez nemcsak a vallásra vonatkozólag, hanem minden egyébre is, amihez olyan értékelő fogékonyság kellene, amit nem fejleszt ki az illető szakbeli tudományos munkásság. Elvetni tehát a hitet azért, mert egy egészen más területen kiváló szaktekintély elvetoően nyilatkozott róla: képtelenség. Ha valaki azoknak a körén kívül akar menni, akik éppen vallási kérdésekben speciálisak, hogy mások véleményét is meghallgassa, akkor ne a természettudósokhoz, hanem a bírákhoz forduljon. A bírák gyakorlott emberek abban, hogy az emberi élet legkülönbözőbb területein is érveket érvek ellen látra vessenek és úgy a mi nemzedékünkben, mint bármikor a múltban is, megállapítható, hogy ezeknek a megfontolt embereknek nagy többsége a vallás ügye mellett dönt.

Nekünk azonban az Isten kijelentette az ő Lelke által; mert a Lélek mindeneket vizsgál, még az Istennek mélysegeit is. Mert kicsoda tudja

az emberek közül az ember dolgait, hanem ha az embernek lelke, amely őbenne van? Azonképpen az Isten dolgait sem ismeri senki, hanem ha az Istennek lelke. Mi pedig nem e világnak lelkét vettük, hanem az Istenből való lelket; hogy meg ismerjük azokat, amiket Isten ajándékozott nekünk. Ezeket prédikáljuk is, nem oly beszédekkel melyekre emberi bölcsesség tanít, hanem amelyekre a Szent Lélek tanít: lelkiekhez lelkieket szabván. Érzéki ember pedig nem foghatja meg az Isten lelkének dolgait; mert bolondságok néki, meg sem értheti mivelhogy lelkiképen ültetnek meg.

I. Kor. 2, 10—14.

Oh örökkévaló és dicsőséges Urunk, Istenünk! Mivel minden Te művednek végcélja a Te dicsőséged és tisztességed, hadd legyen minden mi könyörgésünknek is az a kezdete és vége. Legyen a Te nagy neved dicsőséges és magasztalt és megszentelt az egész világon. Borítsa be a Te ismereted az egész földet, mint a tengerek fenekét a víz. Történjék az egész világban mindenütt az, ami leginkább előmozdítja dicsőségedet. Magasztaljon Téged minden Te teremtményed. Legyen nyilvánvalóvá az egész emberiség előtt a Te bölcsességed, hatalmad, igazságod, jóságod, irgalmasságod és hűséged, hogy meglássák, tiszteljék, imádják, és magasztalják, Örökkévaló Isten, a Te nevedet. Segíts meg, hogy gondviselésednek minden intézkedésében felismerhessünk Tégedet és megszentelhessek a Te nevedet szívünk háládatosságával, szánk dicséretmondásával és életünk engedelmségével és odaadásával. Segíts meg, hogy annak a Te nagy nevednek, melyről neveztetünk, magasztalására élhessünk, és amint gyermekeidnek valljuk magunkat, úgy akarjunk és őszintén igyekezzünk Hozzád hasonlatosak lenni teljes jóságban és igazságban, hogy ezáltal is dicsőség származzék Tereád, mi mennyei Atyánkra; hogy mi és minden emberek magasztos és méltó gondolatokat tápláljunk Felőled, melyek némi mértékben alkalmasak a Te dicsőséged, jenséged, jóságod, bölcsességed, gazdagságod és tisztaságod hirdetésére és minden zavunk és cselekvésünk alkalmas és illő módon juttassa megnyilvánulásra a belső gondolatokat Te felőled. A mi Urunk, a Jézus Krisztus által. — Sir Hale Mátyás igazságügyminiszter, 1609.

Sveizi órák, ékszerek részleltfizetésre is!
NAGY ÓRA- ÉS ÉKSZERJAVÍTÓ MŰHELY!

TÓTH JÓZSEF
Kölcsey-uca 7. Képes árjegyzék ingyen.

Felelős kiadó a szegedi ref. egyházközség nevében: **Bakó László** lelkész

Nyomatott a Hírlapkiadó- és Nyomdavállalat Rt-nál Szeged.

Felelős nyomdavezető: Sajgó József.